

Vergaderjaar 2020–2021

35 827

EU-voorstel: Strategie voor de rechten van het kind

D

BRIEF VAN LID VAN DE EUROPESE COMMISSIE, HELENA DALLI

Aan de voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

c.c. de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Brussel, 12 augustus 2021

De Commissie dankt de Eerste Kamer voor haar brief over de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's «EU-strategie voor de rechten van het kind» {COM(2021) 142 final}.

De bescherming en de bevordering van de rechten van het kind vormen een belangrijke doelstelling van het optreden van de Europese Unie in binnen- en buitenland. Deze doelstelling is verankerd in het Handvest van de grondrechten van de EU, dat bij de tenuitvoerlegging van het recht van de Unie de bescherming van de rechten van het kind garandeert. Met de goedkeuring van deze eerste alomvattende strategie inzake de rechten van het kind verbindt de Commissie zich ertoe kinderen en hun belangen binnen het EU-beleid een centrale plaats te geven door middel van haar interne en externe optreden en in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel. De bedoeling van de strategie is alle reeds bestaande en nieuwe wetgevings-, beleids- en financieringsinstrumenten van de EU in één alomvattend kader samen te brengen.

De Commissie is ingenomen met de brede steun voor de doelstellingen van de strategie, zoals die in de brief van de Eerste Kamer naar voren komt, maar neemt nota van de twijfels en vragen van de Eerste Kamer over het verband met het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind, de geringe prioriteit voor educatie op het gebied van democratie, de op EU-niveau geplande gezondheidsgerelateerde maatregelen en de geplande initiatieven ter bestrijding van seksueel misbruik van kinderen op internet. De Commissie is verheugd dat zij in de gelegenheid is gesteld haar voorstel op een aantal punten te verduide-

lijken en vertrouwt erop hiermee de bezwaren van de Eerste Kamer te kunnen wegnemen.

Voor het antwoord op de meer technische vragen en opmerkingen in de brief verwijst de Commissie naar de bijlage.

De Commissie hoopt dat zij met deze toelichting voldoende is ingegaan op de door de Eerste Kamer aan de orde gestelde punten en kijkt ernaar uit de politieke dialoog in de toekomst voort te zetten.

Helena Dalli
Lid van de Commissie

De Commissie heeft alle punten die de Eerste Kamer in haar brief aan de orde stelt, zorgvuldig bestudeerd en wenst de volgende verduidelijkingen onder haar aandacht te brengen.

Samenhang met het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind (UNCRC): De Commissie is het niet eens met de stelling dat de strategie niet is gebaseerd op het UNCRC. In de gehele tekst wordt naar het UNCRC verwezen en de EU-lidstaten worden aangespoord om alle bepalingen ervan volledig uit te voeren en de facultatieve protocollen te ratificeren. Daarnaast weerspiegelen de thematische prioriteiten van de strategie de in het UNCRC opgenomen clusters van rechten, terwijl ook specifieke actiegebieden worden aangewezen die in overeenstemming zijn met de bevoegdheden van de EU. In bijlage 1 bij de strategie wordt dit verband geïllustreerd, evenals het verband met de bepalingen van het Handvest van de grondrechten van de EU en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen.

Bijstand aan kinderen die slachtoffer zijn van seksueel misbruik: De Commissie deelt het standpunt dat de bijstand aan kinderen die slachtoffer zijn van seksueel misbruik en van enige andere vorm van criminaliteit, van het grootste belang is en verder moet worden ontwikkeld. In dit verband wordt met de strategie gestreefd naar een holistische aanpak van geweld tegen kinderen en concentreert deze zich in gelijke mate op preventie, respons en ondersteuning van kinderen die slachtoffer zijn van geweld in welke vorm ook. Er wordt echter ook gewezen op twee specifieke strategieën die een aanvulling vormen op het optreden van de EU ter ondersteuning van kinderen die slachtoffer zijn van geweld: de EU-strategie inzake de rechten van slachtoffers (2020–2025)¹ en de EU-strategie voor een doeltreffendere bestrijding van seksueel misbruik van kinderen², die beide specifieke maatregelen omvatten om de steun aan minderjarige slachtoffers te versterken.

Educatie op het gebied van democratie: In de brief wordt gesteld dat in de strategie niet wordt verwezen naar de noodzaak om de educatie op het gebied van democratie in het onderwijs te versterken. De Commissie vestigt de aandacht van de Eerste Kamer op de eerste thematische prioriteit van de strategie («deelname aan het politieke en democratische leven»), met een specifieke aanbeveling aan de EU-lidstaten die luidt: «De Europese Commissie verzoekt de lidstaten om [...] onderwijs over burgerschap, gelijkheid en deelname aan democratische processen in onderwijsprogramma's op lokaal, regionaal, nationaal en EU-niveau te versterken».

Alcoholgebruik en roken: De Commissie herinnert eraan dat de EU-strategie een sterke component bevat die erop gericht is het recht op gezondheidszorg voor alle kinderen te waarborgen (thematische prioriteit 2). In het kader van het Europees kankerbestrijdingsplan³ stelt de Commissie, wat de risicofactoren betreft – in het bijzonder alcoholgebruik, roken en obesitas – een breed scala aan maatregelen voor. Dankzij betere kennis en inzicht op het gebied van risicofactoren en gezondheidsdeterminanten krijgen mensen de informatie en de instrumenten die zij nodig hebben om gezondere keuzes te maken. De Commissie stelt doeltreffende instrumenten ter beschikking om tabaksgebruik te bestrijden en een tabaksvrije generatie te creëren, met name door jongeren ervan te weerhouden te gaan roken. Het kankerbestrijdingsplan heeft als doelstelling om schadelijk alcoholgebruik met ten minste 10% terug te

¹ COM(2020) 258 final.

² COM(2020) 607 final.

³ COM(2021) 44 final.

dringen door middel van belasting op alcohol, etikettering en marketing. De Commissie zal het EU-actieplan inzake obesitas bij kinderen 2014–2020 evalueren en vervolgmaatregelen voorstellen. Om de lidstaten te helpen de hoge prevalentie van obesitas bij kinderen terug te dringen, heeft de Commissie in 2020 Best-ReMaP opgezet, een gemeenschappelijk optreden bedoeld om beste praktijken op het gebied van voeding te promoten. Zoals aangekondigd in de «van boer tot bord»-strategie, zal de Commissie in 2023 ook een herziening voorstellen van de EU-regeling voor schoolfruit, -groente en – melk om kinderen betere toegang tot gezonde producten te geven en hun kennis bij te brengen over de voordelen van gezonde voeding, met steun van de mobiele EU-app voor kankerpreventie. In juni 2021 hebben meer dan 60 bedrijven en handelsorganisaties in de levensmiddelenbranche de EU-gedragscode over verantwoorde bedrijfs- en marketingpraktijken voor de levensmiddelensector ondertekend, een van de eerste resultaten van de «van boer tot bord»-strategie. De code houdt een verbintenis in om bij te dragen aan de overgang naar een gezonder, milieuvriendelijk en duurzaam voedselsysteem. Een aantal ondertekenaars uit de alcoholbranche heeft zich ertoe verbonden bingedrinken onder jongvolwassenen te helpen terugdringen en eindverbruikers uiterlijk eind 2022 beter te informeren over de ingrediënten en de energetische waarde van alcoholhoudende dranken.

Kinderen in vluchtelingenkampen: Doel van de strategie is alle bestaande en toekomstige initiatieven op EU-niveau die bijdragen tot een betere bescherming en bevordering van de rechten van het kind, samen te brengen in één samenhangend beleidskader. Hoewel de strategie de specifieke kwetsbaarheden van groepen kinderen erkent en specifieke maatregelen omvat om die kwetsbaarheden aan te pakken, vormt zij niet het passende beleidskader om de specifieke situatie van kinderen in groepen grondig te analyseren. Wat de bescherming van migrerende kinderen betreft, met inbegrip van kinderen in vluchtelingenkampen, wordt er in de strategie op gewezen dat de mededeling van de Commissie van 2017 over de bescherming van migrerende kinderen⁴ het referentiekader blijft voor maatregelen op dit specifieke gebied. In de mededeling van 2017 is een heel onderdeel opgenomen, met een aantal aanbevelingen, dat betrekking heeft op de prioriteit om te zorgen voor adequate opvang van migrerende kinderen in het algemeen en niet-begeleide migrerende kinderen in het bijzonder. Voor deze laatste categorie worden specifieke aanbevelingen gedaan om te zorgen voor betere alternatieven voor «geinstitutionaliseerde» vormen van zorg, voor snelle benoeming van een voogd, en voor het waarborgen van adequate en snelle toegang tot gezondheidszorg (met inbegrip van geestelijke gezondheidszorg waar nodig), onderwijs en psychosociale ondersteuning.

Rechten van het kind: Zoals eerder uiteengezet, is de Commissie het niet eens met de beoordeling dat de strategie niet is gebaseerd op het UNCRC. In overeenstemming met de brief van de Eerste Kamer legt de strategie sterk de nadruk op de noodzaak meer aandacht te schenken aan de rechten van het kind, ook onder kinderen zelf. Dat is precies wat er met de volledige eerste thematische prioriteit van de strategie wordt beoogd: effectievere deelname van kinderen aan het democratische leven, op basis van een betere kennis van de rechten van het kind. Verscheidene van de in het kader van deze prioriteit voorgestelde maatregelen dragen bij tot deze doelstelling, met name de productie van kindvriendelijke versies van belangrijke EU-instrumenten, waarmee de strategie zelf al een begin maakt. De Commissie heeft met kinderen samengewerkt om twee gemakkelijk leesbare en beter toegankelijke versies van de strategie op te stellen en deze zo voor kinderen in de EU bekend en begrijpelijk te maken.

⁴ COM(2017) 211 final.

Digitale informatie en de samenleving: De Commissie deelt de mening dat ouders voldoende toegerust moeten zijn om hun kinderen te helpen veilig gebruik te maken van internet. Met de strategie voor een beter internet voor kinderen biedt de Commissie kinderen en jongeren al geruime tijd ondersteuning om internet verantwoord, kritisch en creatief te gebruiken. Via het door de EU gefinancierde netwerk van Safer Internet Centres in Europa en betterinternetforkids.eu bieden we ouders en kinderen middelen en bewustmakingsactiviteiten aan en verstrekken we objectieve en betrouwbare informatie over kwalitatief hoogwaardige en leeftijdsgerichte inhoud, waaronder games. Via de Alliance to better protect minors online spreken we ook regelmatig met de bedrijfstak en met vertegenwoordigers van de gamingsector. Daarnaast ondersteunt de Commissie via de EU-hotlines de strijd tegen de onlineverspreiding van kinderpornografie. Zoals in de EU-strategie voor de rechten van het kind aangekondigd, zal de Commissie haar strategie voor een beter internet voor kinderen in 2022 actualiseren.

Met betrekking tot de bezorgdheid over het verplichte detecteren van seksueel misbruik van kinderen online en de mogelijke risico's voor kinderen die het internet gebruiken om hun seksualiteit te verkennen, wil de Commissie erop wijzen dat beide verschijnselen niet door elkaar moeten worden gehaald. Kinderen gebruiken internet voor hun seksuele expressie, maar dat betekent niet noodzakelijkerwijs dat er sprake is van misbruik of uitbuiting.